



WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-R.431.4.1.2017.AK

Warszawa, 22 lutego 2017 r.

**Pan
Bogdan Krzyżanowski
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
Nad Potokiem
im. Bohdany „Danuty”
Kijewskiej
ul. Struga 88
26-600 Radom**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), pracownicy Wydziału Polityki Społecznej, Oddziału w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, przeprowadzili w dniach 10 - 12 stycznia 2017 roku kontrolę doraźną w kierowanym przez Pana Domu Pomocy Społecznej Nad Potokiem im. Bohdany „Danuty” Kijewskiej w Radomiu.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie jakości usług świadczonych przez dom pomocy społecznej w zakresie zapewnienia właściwej opieki mieszkańcom pod kątem zarzutów podniesionych w piśmie pracowników Domu Pomocy Społecznej Nad Potokiem im. B.D. Kijewskiej w Radomiu skierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 28 listopada 2016 r., a następnie przekazanym do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego pismem z dnia 27 grudnia 2016 r. (data wpływu 30 grudnia 2016 r.). Zarzuty dotyczyły problemu alkoholowego występującego wśród mieszkańców Domu i powodującego ich agresywne zachowania zarówno

wobec innych mieszkańców, jak i pracowników oraz braku stosownej reakcji dyrektora. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 2 lutego 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej Nad Potokiem w Radomiu przy ul. Struga 88 przeznaczony jest dla 185 osób dorosłych przewlekle somatycznie chorych oraz osób przewlekle psychicznie chorych. Organem prowadzącym placówkę jest Gmina Miasta Radom, która decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 13/2008 z dnia 27 listopada 2008 r. oraz decyzją Nr 860/2012 z dnia 22 maja 2012 r. otrzymała zezwolenie na prowadzenie placówki na czas nieokreślony.

Działalność jednostki prowadzona jest w pozbawionym barier architektonicznych kompleksie trzech budynków mieszkalnych, które zostały podzielone na 5 oddziałów. Osoby przewlekle somatycznie chore zajmowały 4 oddziały (mieszczące się w 2 budynkach połączonych łącznikiem), natomiast oddział dla osób psychicznie chorych usytuowano w trzecim, odrębnym budynku. Teren wokół Domu objęty jest monitoringiem. Na zewnątrz budynków mieszkalnych umieszczonych jest 5 kamer, z których obraz jest monitorowany w portierni przez dyżurującego pracownika.

W trakcie kontroli w Domu przebywało 178 mieszkańców, spośród których 9 osób było ubezwłasnowolnionych całkowicie oraz 4 osoby były ubezwłasnowolnione częściowo. Jak ustalono, osób przewlekle somatycznie chorych było 158, natomiast przewlekle psychicznie chorych – 20. Kontrola wykazała zgodność wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego określonego w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 poz. 964).

Z ustaleń kontroli wynika, że na dzień kontroli problem alkoholowy miało 42 osoby (tj. około 24% ogółu mieszkańców), z których większość utrzymywało abstynencję w sposób trwały lub z przerwami przez dłuższy lub krótszy okres, natomiast 7 mieszkańców nadużywało alkoholu pijąc bardzo często wielodniowymi ciągami. W odniesieniu do tych mieszkańców ustalono, że były to osoby nieubezwłasnowolnione, poruszające się samodzielnie, za pomocą kul lub na wózkach inwalidzkich.

Skontrolowane akta mieszkańców uzależnionych alkoholowo zawierały dokumenty potwierdzające wielokrotnie podejmowane próby motywowania do podjęcia odpowiedniej terapii. Mieszkańców pijących alkohol w sposób niekontrolowany i pobierających zasiłki z pomocy społecznej informowano o konsekwencjach marnotrawienia przyznanych świadczeń, o których mowa w art. 11 ustawy o pomocy społecznej. W sytuacjach, gdy osoby te nie modyfikowały swoich zachowań, występował Pan do ośrodka pomocy społecznej o zamianę świadczeń na niepieniężną formę pomocy (talony).

W razie braku współdziałania mieszkańców występował Pan do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wnioskiem o podjęcie działań przewidzianych ustawą o wychowaniu w trzeźwości. Mieszkańcy z ograniczeniami w poruszaniu się, którzy decydowali się na podjęcie leczenia byli dowożeni do stosownych ośrodków. Jeśli nadal nie utrzymywali abstynencji, przysyłał Pan kolejne informacje do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednocześnie stwierdzono, że GKRPA nie informowała Domu o podejmowanych działaniach, gdyż nie traktuje Domu Pomocy Społecznej jako strony postępowania. W przypadku kierowania przez Komisję spraw do sądu, Dom również nie był powiadamiany o rozstrzygnięciu. Wyłącznie mieszkaniec otrzymywał wezwania do sądu i bardzo często nie informował pracowników o podejmowanych wobec niego działaniach. Personel najczęściej dowiadywał się dopiero wtedy, gdy policja przyjeżdżała do DPS aby przymusowo doprowadzić mieszkańca na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu lub na leczenie. Brak spójnego prawa w tym zakresie powoduje ograniczony repertuar środków oddziaływania na uzależnionych mieszkańców.

Jak ustalono, w kontrolowanej jednostce podejmowano szereg działań mających na celu złagodzenie negatywnych skutków patologicznego picia dla otoczenia – współmieszkańców i pracowników. Efektem Pana współpracy z policją i strażą miejską były bardzo częste prewencyjne patrole funkcjonariuszy, mające zapobiegać występowaniu niepożądanych zachowań, głównie w godzinach popołudniowych i wieczornych, co potwierdzały wpisy w prowadzonym w portierni Domu *Dzienniku wewnętrznej służby ochrony*.

W odniesieniu do zakłócania spokoju mieszkańców ze strony współmieszkańców nadużywających alkoholu stwierdzono, że przypadki nieakceptowanego społecznie zachowania względem innych mieszkańców odnotowywano w książce raportów pielęgniarskich. W przypadku

każdorzazowego incydentu podejmowano działania mające na celu uspokojenie i wyciszenie mieszkańca, m.in. przeprowadzano rozmowy z mieszkańcem na temat nieodpowiedniego zachowania i zasad współżycia w grupie, organizowano pogadanki z udziałem dzielnicowego. W sytuacjach, gdy mieszkańcy w stanie nietrzeźwym bywali agresywni, interweniowała policja, o czym świadczą wpisy zarówno w książkach raportów pielęgniarских, jak i w ww. dzienniku ochrony.

W podniesionym zakresie naruszenia nietykalności cielesnej pracownicy ustalono, że w dniu 13 sierpnia 2016 r. mieszkaniec będąc pod wpływem alkoholu uderzył pielęgniarkę w twarz. Poszkodowana powiadomiła o zajściu policję, która po przybyciu uspokoiła sprawcę napaści. Dnia 16 sierpnia 2016 r. zawiadomił Pan prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Postępowanie zostało podjęte i na dzień kontroli było w toku.

Osoby używające wulgarnych słów w miejscach publicznych wobec personelu lub innych mieszkańców pisemnie informował Pan o konsekwencjach takiego zachowania, określonych w art. 141 kodeksu wykroczeń. Jeśli to nie skutkowało, występował Pan z pisemnym wnioskiem do policji o ukaranie w trybie mandatowym. Jak ustalono, w 2016 r. wystąpiono z takimi wnioskami wobec 3 mieszkańców popełniających wykroczenia w stanie po spożyciu alkoholu, w tym wobec 1 dwukrotnie.

W związku z zarzutem zabierania pieniędzy innym mieszkańcom ustalono, iż jedna z mieszkank złożyła zawiadomienie na policję dotyczące kradzieży pieniędzy, które zginęły z jej pokoju. W toku rozmowy mieszkanką ustalono, że Pani zrezygnowała z pomocy personelu w zgłoszeniu kradzieży na policję. Kontrolujący nie potwierdzili, aby Pani swoje podejrzenie kierowała wobec współmieszkańców.

W kontrolowanym okresie nie odnotowano żadnej skargi ze strony mieszkańców lub ich rodzin na funkcjonowanie placówki i opiekę zapewnianą przez personel w prowadzonym Rejestrze skarg. Podczas kontroli stwierdzono, że na holach każdego oddziału wywieszono są informacje dotyczące praw i obowiązków mieszkańców. Na tablicy ogłoszeń Domu wywieszono również informacje dotyczące godzin, w których mieszkańcy mają możliwość bezpośredniego kontaktu z Panem jako dyrektorem Domu. Jak zaobserwowano w trakcie kontroli, pomimo wyznaczenia godzin, dostęp ten jest nieograniczony i możliwy codziennie w godzinach Pana pracy. Systematycznie spotykał się Pan z mieszkańcami również w ramach organizowanych comiesięcznych zebrań z mieszkańcami, na których omawiano bieżące sprawy mieszkańców. Na

podstawie analizy protokołów stwierdzono, że jednym z poruszanych aspektów było niewłaściwe zachowanie niektórych mieszkańców wobec personelu wraz z przekazaniem informacji, że w takich przypadkach będzie wzywana policja.

Ponadto dnia 25 stycznia 2016 r. zwrócił się Pan z pisemną prośbą do Komendanta Wojewódzkiego Policji o umożliwienie zorganizowania cyklu spotkań funkcjonariuszy z mieszkańcami Domu w celu poinformowania mieszkańców o potencjalnych zagrożeniach: kradzieży na ich szkodę, niekorzystnym rozporządzaniem swoim mieniem, wyłudzeniu danych osobowych w celu posłużenia się nimi oraz sposobach reagowania w określonych sytuacjach. Termin spotkania w powyższym zakresie ustalono telefonicznie i odbyło się ono 22 lutego 2016 r.

Mając na celu zapewnienie należytego bezpieczeństwa osobom umieszczonym w Domu Pomocy Społecznej Nad Potokiem wprowadził Pan *Instrukcję w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom oraz procedurę postępowania w przypadkach popełniania wykroczeń przez mieszkańców DPS Nad Potokiem*. Personel został zapoznany z procedurami oraz zobowiązany do ich bezwzględnego przestrzegania.

Roczne plany szkoleń wewnętrzzakładowych pracowników zespołu terapeutycznego – opiekuńczego, opracowane zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, obejmowały również problem alkoholizmu mieszkańców. Dnia 15 czerwca 2016 r. w szkoleniu na temat „Formy pomocy osobom uzależnionym od alkoholu” uczestniczyło 25 osób. W planie szkoleń wewnętrznym na 2017 r. przewidziano szkolenie w zakresie reagowania w sytuacji agresji ze strony mieszkańca.

W odniesieniu do bezpieczeństwa personelu stwierdzono, że w jednostce funkcjonuje tzw. pielęgniarka społeczna. Jest to jedna z dyżurujących na zmianie pielęgniarek, której zadaniem jest koordynowanie działań wszystkich osób na dyżurze w razie konieczności udzielenia pomocy personelowi któregośkolwiek z oddziałów. Oddziały zlokalizowane są w bezpośredniej bliskości, dobrze skomunikowane, zatem udzielenie pomocy pracownikom sąsiednich oddziałów jest możliwe w krótkim czasie. Ponadto, przez całą dobę w portierni dyżuruje robotnik wykwalifikowany, do którego obowiązków należy również udzielanie pomocy pracownikom oddziału, jeśli tego zażądata.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego, na podstawie rozmów z mieszkańcami i kadrą jednostki oraz analizy dokumentacji, nie stwierdzono lekceważenia lub ignorowania przez Pana występującego wśród mieszkańców problemu alkoholowego. Dom

Pomocy Społecznej Nad Potokiem im. B.H. Kijewskiej w Radomiu przy ul. Struga 88 realizuje podstawowe funkcje i zadania, zaś Pan jako jego dyrektor podejmuje przewidziane granicami prawa działania w zakresie ograniczenia uzależnienia od alkoholu mieszkańców.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy stwierdzić, że zarzuty zawarte w piśmie pracowników Domu przekazanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich nie są zasadne. Jednakże nadużywanie alkoholu przez niektórych mieszkańców stanowi poważny problem w funkcjonowaniu placówki, gdyż wśród przyjmowanych nowych mieszkańców znajduje się coraz więcej osób uzależnionych. Skutki choroby alkoholowej odczuwają nie tylko oni, ale również ludzie żyjący w ich otoczeniu. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami dom pomocy społecznej nie jest miejscem, gdzie można wprowadzić zakaz spożywania alkoholu. Jest natomiast miejscem, w którym godność, intymność i poczucie bezpieczeństwa muszą być zagwarantowane wszystkim zamieszkującym. Mieszkańcy Domu powinni mieć zapewnione warunki zbliżone do tych, jakie każdy człowiek buduje w swoim życiu osobistym, gdyż ustawa o pomocy społecznej uwzględnia wszystkie wolności i prawa obywatelskie oparte na Konstytucji, w szczególności prawo do intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa. Z tego punktu widzenia może zachodzić sprzeczność w stosowaniu przepisów prawa, gdyż prawo do wolności dla jednych staje się jednocześnie pozbawianiem praw dla drugih.

Wobec przedstawionej oceny dotyczącej funkcjonowania jednostki poddanej kontroli, odstąpiono od wydania zaleceń pokontrolnych.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Radosław Witkowski
Prezydent Miasta Radomia
2. a/a